

Täysistunto

Keskiviikko 2.9.2020 klo 14.01—15.27

6. Hallituksen esitys eduskunnalle listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöantien verotusta koskevaksi sääntelyksi

Hallituksen esitys HE 73/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.53 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä esitys, joka on hallitusohjelman mukainen, kuuluu hallitusohjelmassa osioon ”Työllistävä ja yrittämiseen kannustava verotus”. Tätä valmisteltiin jo edellisellä hallituskaudella.

Esityksen tavoitteena on helpottaa verotuksen keinoin työntekijöiden osakkaaksi ottamista yritykseen ja siten mahdollisuutta sitouttaa henkilöstöä yritykseen. Uusi sääntely voi auttaa myös ulkomaisten osaajien houkuttelemisessa Suomeen erityisesti startup-yhtiöissä, mutta toimi on tietenkin laajasti käytettävissä kaikissa listaamattomissa yhtiöissä, eli tämä koskee listaamattomia yhtiöitä.

Sääntely toteutetaan käytännössä niin, että henkilöstön enemmistölle suunnatussa osakeannissa veronalaista tuloa ei muodostu, jos työntekijä maksaa yhtiön osakkeesta osakkeen matemaattista arvoa vastaavan hinnan. Matemaattisen arvon alittava merkintähinta muodostaisi ansiotulona verotettavan edun. Muutos koskee nimenomaan henkilöstöantia, ei työsuhteoptioita. Sillä, että tämän pitää koskea henkilöstön enemmistöä, halutaan estää, että tätä käytettäisiin vain yksittäisten henkilöiden, esimerkiksi johdon edustajien, palkitsemisjärjestelmänä, ja se on määritelty, miten tämä matemaattinen arvo lasketaan. Sillä halutaan estää myös se, että tässä pyritäisiin kiertämään verotusta. Ja sitten niissä tilanteissa, joissa henkilö myy tällaisen henkilöstöannissa merkityn osakkeen myöhemmin, myyntiin sovelletaan voimassa olevia luovutusvoittoja koskevia säännöksiä. Osakkeiden myynnistä saatu luovutusvoitto on tällöin veronalaista pääomatuloa.

14.55 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Tätä hallituksen esitystä tai siitä muodostuvaa lakia voidaan perustellusti kutsua Lex Sipiläksi. Jo viime hallituskaudella tästä asiasta tehtiin kattava selvitys, ja tämän kauden hallitusohjelmassa sitten sovittiin, että hallitus

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2020 vp

toteuttaa listaamattomien kasvuyritysten henkilöstön palkitsemista koskevan uuden lain-säädännön viime hallituskaudella valmistelussa olleen mallin pohjalta.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi listaamattomia osakeyhtiöitä koskeva tuloverolain 66 a §. Ehdotetun säännöksen mukaan veronalaista ansiotulona muodostuisi vain siltä osin kuin merkintähinta alittaa viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen perusteella varojen arvostamislain mukaisesti yhtiön osakkeille lasketun matemaattisen arvon. Merkintähintaa ei siis verrattaisi osakkeiden käypään arvoon, vaan osakkeiden varojen arvostamislain mukaiseen matemaattiseen arvoon. Nämä arvostamismenetelmät voivat johtaa huomattavan erilaisiin lopputuloksiin. Yhtiön varojen arvostamislain mukainen matemaattinen arvo saadaan jakamalla yhtiön arvostamislain mukaan laskettu nettovarallisuus ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä. Nettovarallisuus perustuu pitkälti yhtiön varojen tuloverotuksessa poistamattomiin hankintamenoihin. Nämä eivät täysin vastaa kirjanpidollisia tasearvoja, mutta ovat usein melko lähellä niitä.

Käytännössä ehdotettu tuloverolain 66 a §:n säännös mahdollistaa osakkeiden merkitsemisen hinnalla, joka vastaa osakkeille kuuluvaa osuutta yhtiön taseessa olevista varoista. Osakkeen verotuksellinen käypä arvo sen sijaan perustuu vertailukauppoihin tai tuotto- ja substanssiarvojen keskiarvoon, eli käypään arvoon vaikuttavat yhtiöön liittyvät tuotto-odotukset sen tasevarallisuuden ohella. Esimerkiksi digitaalisia palveluita tarjoavissa yrityksissä on tyypillistä, että yhtiön taseeseen ei sitoudu merkittäviä pääomia mutta yhtiön tuotto-odotukset ovat huomattavat. Tällöin ehdotettu tuloverolain 66 a § voisi mahdollistaa veroseuraamuksitta yhtiön henkilöstölle osakkeiden merkitsemisen arvosta, joka on merkittävästi alempi kuin osakkeiden käypä arvo. Esityksen tarkoituksena onkin helpottaa kasvu- ja startup-yritysten toimintaa antamalla niille mahdollisuus sitouttaa henkilöstöään uudella osakekannustinjärjestelmällä.

14.58 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Kaikki rehelliset keinot, jotka mahdollistavat kansankapitalismia ja ihmisten omaehtoista sitoutumista yritystoimintaan, ovat kannatettavia ja niin muodoin tämäkin hallituksen esitys siinä mielessä on. Kuten Kiviranta tässä esitteli tästä muodostumismallista, se tässä tuli käsiteltyä. Tärkeä huomio tietysti on, mikä esittelyssä tuli ministeriltä, myös tämä, että veronkierrolle tässä ei anneta sijaa, vaan päinvastoin tavoitteena on se, että kannustetaan ihmisiä ja yrityksiä sitouttamaan henkilökuntaa. Kun on omalla lompakolla mukana yritystoiminnassa, niin kiinnostus yrityksen kehittämiseen, sen toiminnan ymmärtämiseen, kustannusrakenteisiin, markkinoihin, myyntiin, on aina suurempaa kuin jos tätä sidosta ei ole.

Tässä mainittiin, että tämä asia on lähtenyt liikkeelle viime vaalikaudella, ja näinhän se on. Kiitosta ansaitsevat erityisesti mainittu pääministeri Sipilä ja valtiovarainministerinä ollut Petteri Orpo, joka asiaa vei voimakkaasti eteenpäin hallituksen sisällä.

14.59 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Kun esitystä luki, niin tuli olo, että mitenkäs näin yritysmyönteistä esitystä nyt vasemmistohallitukselta pukkaa, mutta sitten itse valtiovarainministeri Vanhanen muistutti, että niin, tämä esityshän onkin jo edellisen hallituksen pitkälle valmisteleva. Silloin pääministeri Sipilän ja valtiovarainministeri Orpon johdolla tämä esitys VM:ssä hyvin pitkälle valmisteltiin, ja hyvä, että edes tätä ei ole nyt sitten vedetty romukoppaan, sillä sitoutunut henkilöstö, arvoisa puhemies, on kyllä menestyvän yritystoiminnan tärkeimpiä osatekijöitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2020 vp

Tässä on kyse listaamattomien kasvuosakeyhtiöiden pienestä lisäsitouttamiskeinosta, jolla voitaisiin nimenomaan kasvuhakuisiin yhtiöihin rekrytoida ja toisaalta sitten sitouttaa osaavaa henkilöstöä, ja tämä osakeomistuksen mahdollistaminen toimii todennäköisesti tässä yhtenä hyvänä houkuttimena. Se osaltaan sitten on myös kannustamassa työntekijöitä siihen, että he ovat kasvuvaiheessa valmiita antamaan ehkä vähän tinkienkin panosta yritykselle tietäen, että jossain vaiheessa sieltä on mahdollisesti sitten menestyksen hedelmiäkin tulossa. Tämä osakkaaksi ottamisen malli on erittäin tervetullut ja kannatettava.

Tällä siis halutaan nimenomaan sitouttaa osaavaa henkilökuntaa ja, niin kuin valtiovarainministeri Vanhanen totesi, myös mahdollisesti houkutella ulkomaalaisia osaajia Suomeen ja Suomessa toimiviin yrityksiin henkilökunnaksi mutta myös tämän kautta osakkaiksi. Erinomaisen hyvä esitys ja pieni muistutus siitä, miten yritysmuutoksista politiikkaa voidaan tehdä.

15.02 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Silloin on kiitettävä, kun siihen on aihetta. Näin voisi kuvata tätä tänään lähetekeskusteluun saatua esitystä listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöantien verotusta koskevaksi sääntelyksi. Ja taustanahan tässä esityksessä on, kuten täällä on moneen kertaan mainittu, entisten pääministeri Sipilän ja valtiovarainministeri Orpon työ, jolla haluttiin nimenomaan vahvistaa suomalaisten yritysten kilpailukykyä. Nykyinen hallitus on onneksi halunnut jatkaa tässä yhteydessä tätä työtä tällä hallituksen esityksellä.

No, miksi sitten, arvoisa puhemies, tällaisen muutoksen tekeminen on perusteltua juuri nyt, kun meillä on päällä monella tapaa vaikea koronapandemia? Peruste tähän on nimenomaan koronakriisi itse ja Suomen nostaminen mahdollisimman nopeasti koronakriisin jälkeen kasvu-uralle. Tämän uuden kasvun luomisessa startup-yrityksillä, erityisesti meidän korkeimman osaamisen segmenteissämme, kuten digitalisaatiossa, on oma merkittävä roolinsa, mutta toistaiseksi juuri verotussyistä erityisesti niiden kasvuun kriittisten ulkomaalaisten osaajien sitouttaminen yhtiöihin on ollut vaikeaa. Nyt tähän tällä ehdotuksella saadaan muutos, kunhan esitys vain saadaan perusteellisen mutta nopean käsittelyn jälkeen käyttöön.

Samalla, arvoisa puhemies, tämä esitys toivottavasti kannustaa hallitusta ja ennen kaikkea rohkeasti väriä tunnustavaa pääministeriä muutoin hakemaan uusia välineitä suomalaisen osaamisen ja työn kilpailukyyn puolustamiseen. On hyvä, että hallitus on toteuttamassa metsäteollisuudelle tärkeän sähköveron alentamisen EU-minimiin, mutta kaikkien niiden muidenkin keinojen pitäisi olla tällä hetkellä pöydällä. Yksi edelleen vakavasti kannatettava asia on paikallisen sopimisen lisääminen työmarkkinoilla leikkaamaan meidän muita kilpailijamaita nopeampaa työn hinnan nousua. Tavoite meillä tässä on yhteinen: Suomen talouden ja suomalaisten työpaikkojen ja sitä myötä hyvinvoinnin pelastaminen tuleville sukupolville.

15.04 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin käsittelemme listaamattomien yhtiöiden henkilöstöantia, ja todella tätä on valmisteltu edellisellä hallituskaudella, ja on hieno asia, että keskusta sai tämän mukaan tänne hallitusohjelmaan ja saamme tänään tämän hallituksen esityksen tänne saliin.

Todellakin tavoitteena on tällä edistää listaamattomien yhtiöiden mahdollisuuksia sitouttaa henkilöstöä sekä selkeyttää osakkeen arvostamista henkilöstöannissa. Nykytilanteessa on ongelmia muun muassa verotuksen ajankohtaan tai listaamattoman yhtiön osak-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2020 vp

keen arvostamiseen liittyen etenkin silloin, jos pääomasijoittaja on tehnyt sijoituksen yritykseen. Uudistus tarjoaa yhtiöiden työntekijöille verotuksellisesti edullisen mahdollisuuden merkitä listaamattoman työnantajan osakkeita henkilöstöannissa. Edellytyksenä kuitenkin on, että henkilöstön enemmistöllä tämä etu on käytettävissä.

Arvoisa puhemies! Tässä listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöannin laskentatavassa, kuten tässä Kiviranta edellä esittikin, tämä toteuttamistapa on havainnollisesti tehokas, kun arvonnääritys on yksinkertainen eli matemaattinen arvo on yksinkertaista laskea, kun sen sijaan tähän saakka käytössä ollut käypä arvo on lähes monimutkainen laskettavaksi. Arvonnääritys on jatkossa siis huomattavasti nykyistä selkeämpi ja perustuu yhtiön varallisuuteen.

Toivoisi tietysti, että yritykset hyödyntävät tätä mahdollisuutta. Tarvitsemme Suomeen lisää sitoutuneita kasvullisia omistajia, yrittäjäyshenkeä. Osaavat ja sitoutuneet työntekijät ovat yrityksen tärkein voimavara. Jatkossa verotus tarjoaa tämän hyödyntämiseen selvän kannusteen. Uudistuksella voidaan kannustaa työntekijän palkitsemiseen osakeannilla ja näin parantaa osaajien sitoutumista yrityksiin. Uutta veroporkkanaa voidaan käyttää myös huippuosaajien houkuttelemiseen Suomeen esim. pelialalle ja startup-yrityksiin. Tavoitteena on kohdentaa sääntelyä myös nimenomaan yhtiön henkilöstön kannusteisiin, ja tarkoituksena ei ole luoda verotuksellisesti edullista tapaa järjestellä laajemmin yrityksen omistussuhteita. Yrityksen tuottoon perustuva arvo ja arvonnousu verotettaisiin luovutushetkellä, ja henkilöstöannissa merkityn osakkeen myyntiin sovellettaisiin voimassa olevia luovutusvoittoja koskevia säännöksiä. Osakkeiden myynnissä saatu luovutusvoitto on veronalaista pääomatuloa.

Arvoisa puhemies! Tämä on merkittävä tässä ajassa, kun meillä on todellakin monenryppöistä työttömyyttä, siinä, millä me innostamme ihmisiä sitoutumaan yritystoimintaan ja uusiin yrityksiin. Tämä uudistus ei kenties mullista maailmaa, mutta tämä on tärkeä mahdollisuus listaamattomille yrityksille, jotka haluavat hyödyntää tätä osaavan henkilöstön sitoutumisessa.

15.06 Joonas Könttä kesk: Arvoisa herra puhemies! Suomi on siirtynyt vuosikymmenien aikana kohti kansankapitalismia suhteellisen hitain askelin mutta kuitenkin määrätietoisesti. Tämä hallituksen esitys on pieni mutta tärkeä askel kohti kansankapitalismia, tai ehkä tässä tapauksessa, voi sanoa, henkilöstön ja työväen kapitalismia. Hallituksen esitys listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöantien verotusta koskevaksi sääntelyksi oli valmistelussa, kuten täällä on tänään todettu, jo pääministeri Sipilän hallituskaudella, ja se etenee nyt tämän selvitetyn mallin pohjalta. Keskusta uudisti tavoitteen edellisissä eduskuntavaaleissa, ja siellä nimenomaan tavoittelimme, että otamme tällaisen Suomen mallin käyttöön henkilöstön osakeomistusten helpottamiseksi. Tämä oli osa keskustan talous- ja verolinjauksia, ja nyt on ilo todeta, että tämä linjaus toteutuu. Työ tuottaa tulosta, ja määrätietoinen vaikuttaminen toimii.

Kuten tuossa edellinen puhuja mainitsi, tämä ei ole maailman suurin asia mutta kuitenkin tärkeä signaali ja mahdollisuus näille listaamattomille yrityksille. Jatkossa kasvuyritykset voivat hyödyntää henkilöstöantia osaavan henkilöstön sitouttamisessa, ja tämä on ennen kaikkea signaali siitä, että yrittäminen ja yrittäjäyys ja riskinottoakin kannattavat.

Arvoisa puhemies! Suomalainen kilpailukyky, työn tuottavuus, työn mielekkyys ja mahdollisuus tehdä, keksiä, innovoida ja myydä ovat avainasemassa suomalaisen kilpailukyvyn parantamisessa. Kaikki teot, pienetkin teot, muodostavat kokonaisuuden ja paranta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2020 vp

vat sitä kilpailukykyä, mistä täällä tänäänkin on puhuttu ja mistä varmasti koko sali on huolissaan. Mikäli me teemme paitsi pieniä uudistuksia, kuten tämä, mutta myös isoja uudistuksia, me parannamme samalla koko suomalaisen hyvinvointivaltion tulevaisuusnäkyelmiä, ja tämä esitys on tärkeä askel kohti tällaista kasvuyritysten työväenkapitalismia.

15.09 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Tämä esitys on tavoitteineen pääosin ihan kannatettava lakiuudistus ja edesauttaa työntekijöiden sitouttamista erityisesti pk-yrityksissä. Miksi minä sanoin, että se on vain pääosin kannatettava? Särähti nimittäin korvaan, kun kuuntelin kollegani Pirtilahden puhetta, missä hän viittasi myöskin siihen, mitä lakiesityksen tavoiteteksteissä on kirjattu, että ”tarkoituksena ei ole luoda verotuksellisesti edullista tapaa järjestellä laajemmin yritysten omistussuhteita”, siis ei ole tarkoitus luoda verotuksellisesti edullista tapaa. No, mikä on vastakohta? No, se vastakohta on, että luodaan verotuksellisesti epäedullinen tapa. Minusta tämän lauseen täytyy olla lapsus, ja uskon, että hallitus ei ole näin tarkoittanut kuin siinä lukee. Pyytäisin, että hallituspuolueet vielä kiinnittäisivät huomiota tähän kohtaan.

Tämä esitys on ollut lausuntokierroksella kevättalvella, ja annettuja lausuntoja oli yhteensä kaksikymmentä. Suomen Yrittäjät oli yksi näistä lausujista, ja ajattelin tässä omassa puheenvuorossani tarkastella Suomen Yrittäjien antamia lausuntoja siksi, että SY on elinkeinoelämän suurin, yli 115 000 jäsenyrityksen keskusjärjestö eli he ovat hyvin keskeisessä roolissa tämän lakiuudistuksen suhteen. SY esittää muun muassa, että ”olisi hyvä varmistaa, että lainmuutoksen perusteella vaadittava antihinta ei ole korkeampi kuin lainsäädännön jo nyt mahdollistama antihinta, esimerkiksi niin, että myös listaamattomilla yhtiöillä olisi oikeus nykyisen TVL:n 66 §:n mukaiseen kohteluun”. Lisäksi SY esitti, että ”lainsäädäntöä voi soveltaa myös silloin, kun henkilöstöannissa käytetään yhtiön hallussa jo olevia omia osakkeita”. Heillä oli muutama muukin kommentti siinä omassa lausunnossaan, mutta kysyisin valtiovarainministeri Vanhaselta: miten nämä lausunnot ja kommentit on huomioitu tässä lopullisessa esityksessä? — Kiitos.

15.11 Jussi Saramo vas: Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman tarkoituksena on, että yritykset voisivat sitouttaa henkilökuntaansa käypää arvoa edullisemmilla osakkeilla, joita ei katsottaisi ansiotuloksi. Näistä optio-omistuksista saatavaa voittoa verotettaisiin sen sijaan pääomatulona vasta silloin, kun mahdollinen voitto realisoituu.

Vasemmistoliiton näkökulmasta hallituksen esitys ei ole aivan täysin ongelmaton etenkin, kun verokohtelu koskisi kaikkia listaamattomia osakeyhtiöitä eikä vain kasvuyrityksiä, kuten hallitusohjelmassa on sovittu, jolloin riski veropohjan vuotamiselle kasvaa. Jos verovelvollinen muuttaa ulkomaille ennen osakkeiden myyntiä, Suomella ei ole verotus oikeutta myyntivoittoon.

Esitys onkin sinällään hyväksyttävissä, mutta se vaatisi kyllä nyt ehdottomasti vastapuolelleen myös luonnollisten henkilöiden maastapoistumisveron, jonka selvitys on jäänyt odottamaan jatkotoimia. Verotus on kuitenkin kokonaisuus, ja Suomessa verotus on alkanut vuotamaan yhä enemmän juuri niiden osalta, joilla olisi myös paras veronmaksukyky. Silloin jos jotkut voivat välttää verot kokonaan, niin tietysti loput, me kaikki Suomeen jäävät, maksavat sitten veroja enemmän. Meidän tehtävämme täällä eduskunnassa on varmistaa, että laki ei itsessään kannusta vapaamatkustamiseen.

Samaan aikaan kun kansainvälisesti ja Euroopan unionissa on välillä aika tuskallisenkin hitaasti onnistuttu paikkaamaan veropohjavuotoja, niin meidän pitäisi kotimaassa oppia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2020 vp

muiden maiden parhaista käytännöistä esimerkiksi juuri maastapoistumisveroissa, jotka verrokkimaissa ovat käytössä, ja varmistaa laaja veropohja, jonka avulla voidaan paitsi rahoittaa hyvinvointivaltiota myös madaltaa verotuksen tasoa.

Kuten tässä edustaja Östman totesi, niin ei kai tarkoitus ole tehdä huonoja verokohteluita, vaan tarkoitus on varmaan se, että ne ovat oikeudenmukaisia, eikä se, että tarjotaan erilaisia ohituskaistoja, joilla verotuksen voi sitten välttää kokonaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sen jälkeen edustaja Suomela ja sitten ministeri Vanhanen.

15.13 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Viime viikkoina on keskusteltu paljon siitä, miten yhä useamman suomalaisen varallisuutta voitaisiin saada kerrytettyä. Se on tunnistettu, että nimenomaan varallisuuserot ovat Suomessa kasvaneet voimakkaasti viime aikoina, viime vuosikymmeninä, vaikka samalla monella puolueella on ollut vahva pyrkimys jakaa varallisuutta tasaisemmin kaikille ja saada myös pienituloisemmat vaurastumaan. Varakkaimman prosentin varallisuus on 90-luvun jälkeen miltei viisinkertaistunut, ja samalla taas 90 prosentin varakkuus ei ole juurikaan kasvanut. Kansankapitalismista on puhuttu paljon, mutta toimet ovat näyttäneet vievän meitä pikemminkin toisenlaiseen suuntaan. Siksi onkin aina tärkeää katsoa, mitkä ovat jonkun esityksen todelliset vaikutukset. Eli ei tarvitse katsoa pelkästään jaloja tarkoituseriä, vaan pitää katsoa myös, miten jokin esitys tulee todennäköisesti siellä arjessa toimimaan.

Tässähän tämä henkilöstöanti näyttää varsin lupaavalta. Ensinnäkin rajausta siitä, että annin tulee olla avoin valtaosalle yrityksen työntekijöistä, varmistaa todella sen, että tätä ei käytetä välineenä pelkästään johdon palkitsemiseen vaan että aidosti henkilöstöllä on mahdollisuus omistaa osa siitä yrityksestä, jossa he työskentelevät. Tämän ministeri Vanhanen nosti hyvin jo esittelyssä esiin, ja tämä on todella tässä aivan avainpiirteenä. Tämä on ollut meillä lainsäädännössä aikaisemminkin, ja on hyvä, että tästä pidetään nyt kiinni.

Nimenomaan kasvuyrityksille olennaista tässä on se, miten se osakkeen arvon arviointi tehdään. Se on monesti kasvuyrityksissä aika haastavaa, ja jos pyritään etsimään, mikä se markkinahinta voisi olla, niin se voi tehtävänä käydä nopeasti epämieliseksi. Siksi onkin hyvä, että tässä on nyt pohjana nimenomaan se matemaattinen arvo. Tämä takaa paremman ennakoitavuuden ja selkeämmän kohtelun, kun siellä kasvuyrityksissä lähdetään varmistamaan, että kun yritys kasvaa, kun yritys menestyy, niin myös henkilöstö voi siitä hyötyä.

Nyt kun tässä nousi esiin kysymys, että synnytetäänkö verotuksellista hyötyä vai haittaa, niin itse ajattelen, että tällainen kysymys osakkeen arvon arvioinnista on pikemminkin kysymys siitä, miten voitaisiin päästä arviossa lähelle sellaista arvoa, joka on mielekäs sen kokonaisuuden kannalta. Ei mielestäni voi sanoa, että tämä matemaattisen arvon käyttäminen olisi jotenkin edun tai haitan aiheuttamista, vaan se on nyt vain järkevin tapa arvioida se arvo, jonka pohjalta kannattaa verotuksessa menetellä, jotta ennakoitavuus ja yritysten fiksu kohtelu on taattua eivätkä henkilöstöannit jää ainakaan siitä kiinni, että ei tiedettäisi, mitä sitten työntekijöiden verotukselle tapahtuu, kun näin toimitaan.

Eli kokonaisuudessaan tämä vie mielestäni Suomea varsin hyvään suuntaan. [Puhemies koputtaa] Ydinkysymys on juuri se, että katsotaan niitä vaikutuksia sen sijaan, että maa-laillaan jotenkin kuvia yritysmysteisyydestä tai -vastaisuudesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2020 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäenpää ennen ministeri Vanhasta.

15.17 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Saramo alkoi puhumaan tämän hyvän asian käsittelyn yhteydessä maastapoistumisverosta, ja mielestäni meidän kaikkien tässä salissa pitäisi olla enemmän huolissamme siitä, miksi niitä henkilöitä tai yrityksiä poistuu tästä maasta. Ei se, että joku henkilö lähtee ulos ja häntä verotettaisiin tai jos yritys lähtee ulos... En tiedä, ehkä Saramo tarkoitti yksityishenkilöitä, mutta todella huolissani olen siitä, minkä takia Suomesta lähtee yrityksiä.

Tänä aamuna sain puhelun Virossa. Siellä yksi yrittäjä kertoi, kuinka siellä menee hienosti ja polttoaine maksaa 0,924, sellainen suomalainen yritys, joka on täällä kokenut tulleen liiaksi verotetuksi. Heillä on ollut 60 työntekijää Suomessa, nyt heillä on Virossa kova draivi päällä ja 120 työntekijää. Elikkä maastapoistumisveroa mietittäessä kannattaa miettiä ennemmin sitä, teemmekö me täällä jotain väärin.

Mielestäni kaikkien pitäisi tutustua semmoiseen kuin Lafferin käyrään. Olen huolissani siitä, että Suomessa verotus on niin korkeaa, että edes Suomen valtion omistamat yhtiöt eivät enää osta Suomesta tuotteita. Olen saanut pienen mahdollisuuden, tai vähän uteliaisuuttani olen käynyt katsomassa, kun Fingrid rakentaa sähköverkkoa Suomessa. Siellä on noin 300 kilometrin pätkä tekeillä, tuolla Kainuun suunnassa, ja sinne nämä paalut, joihin nämä johdot ripustetaan, tulevat aivan muualta kuin Suomesta. Eli jos suomalainen yhtiö, valtion omistama yhtiö, ei pysty käyttämään suomalaista työtä, suomalaista metalliteollisuutta omassa sähköverkon rakentamisessaan, niin kyllä jotakin on pahasti toimittu väärin, ja sen takia minun mielestäni teidän kaikkien kannattaa näitä verotusta ja verotuksen korottamista ja maastapoistumisveroja mietittäessä miettiä, onko meillä jo liian kova verotus. Olen todella huolestunut tästä asiasta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ennen kuin jatketaan keskustelua, niin totean, että meillä on käsittelyssä hallituksen esitys eduskunnalle listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöantien verotusta koskevaksi sääntelyksi.

15.20 Jussi Saramo vas: Arvoisa puhemies! Tähän nimenomaan maastapoistumisvero kyllä liittyy hyvin suoraan. Pelkään, että edustaja Mäenpää ei ehkä tunne maastapoistumisverotusta. Länsimaissa on säädetty yleisesti maastapoistumisverot juuri siksi, ettei verotuksellisista syistä kannata siirtyä maasta pois, että siten voisi jättää kokonaan verot maksamatta. Jos verot maksaa silloin, kun saa tuloa, niin ei silloin mitään maastapoistumisveroa määrätä, vaan ainoastaan siinä tilanteessa, jos on onnistunut siirtämään verotusta. Tässä juuri käsittelemme lakiesitystä, joka mahdollistaa verotuksen siirtämisen, ja maastapoistumisveron idea on se, että isänmaallisesti se vero verotetaan kaikilta kerran eikä niin, että kannustetaan muuttamaan ulkomaille.

Sinänsä en tiedä, onko Viro nyt sitten syytä ottaa täällä Suomessa unelmamaaksi. Pitää kuitenkin muistaa, että kun tässä puhuttiin esimerkiksi työllistämisestä, niin työllistäminen esimerkiksi Virossa on kalliimpaa kuin Suomessa. Jos ottaa huomioon, kuinka paljon virolaisia joutuu käymään Suomessa töissä, perheet odottavat siellä Viron puolella, kun Suomesta haetaan elanto, niin täytyy kuitenkin huomata, että vielä aika paljon Virolla on takamatkaa. Varmasti on niin, että Virostakin me voimme jotakin oppia, mutta verotus ei varmaankaan kuulu niihin asioihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 106/2020 vp

15.21 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Todella hyvä, että tätä valmisteltiin edellisellä kaudella, pelkän idean lisäksi. Kannattaa arvostaa myös sitä, että asia voidaan viedä päätökseen ja toimeenpanoon. Marinin hallitus on sitoutunut edistämään yrittäjyyttä ja suomalaista työtä. Siellä ohjelmassa on myös vahva kohta kotimaisen omistajuuden edistämisestä, ja tämä on hyvä osa sitä — vaikkakaan tämä ei ole kansallisuuteen sidottu, niin kuin ei tarvitsekaan, eli tämä voi koskea myös ulkomaisia työntekijöitä.

Tässä on minusta hyvää se, että tämä on parhaimmillaan etu sekä yritykselle että työntekijöille. Itse asiassa edustaja Suomela esitti hyvän kysymyksen: mikä on mielekäs arvo silloin, kun henkilöstöäntejä tehdään? Tämä on se kysymys, jota miettivät luonnollisesti sekä yritys luovuttaessaan osakkeita työntekijöille että työntekijät miettiessään, minkä riskin ottavat. Siinä on yrittäjälle ja työntekijöille sekä mahdollisuus etuun että mahdollisuus myös riskin laukeamiseen ja menetyksiin, ja tämä on tyypillinen asetelma jokaiselle sijoituspäätöksistä tekeväälle — joutuu arvioimaan sitä, kannattaako riski ottaa ja millä hinnalla. Avoimesti tässä yhteydessä pitää sanoa se, että niin kuin esityksestä näkyy, tämän matemaattisen arvon ja markkina-arvon välillä voi olla ero, voi olla merkittäväkin ero, ja tässä on tietoisesti valittu tämä matemaattinen arvo. Tämä suosii nimenomaan, sanoisin, startup-yrityksiä, kasvuvaiheessa, alkuvaiheessa olevia yrityksiä. Uskon, että niissä tätä tullaan kaikkein eniten käyttämään, enemmän kuin vakiintuneissa yrityksissä.

On tärkeää se, että tässä ei luoda myöskään perusteettomia veroetuja. Esityksessä on otettu huomioon se, että yritys voi tässä järjestelmässä käyttää myös hallussa olevia osakkeita, laittaa niitä myyntiin henkilöstöannissa.

Kiitos tähänastisesta hyvästä keskustelusta, ja vaikuttaa siltä, että tälle tulee laaja kannatus eduskunnassa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.